

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

СЛУЖБОВА-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

*Матеріали
міжнародного науково-практичного
круглого столу
30 листопада 2022 року
м. Одеса*

ОДУВС
2022

УДК 614.88:351.74(477)
С916

Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Службова-бойова підготовка як основа професійної
С916 діяльності поліцейських : матеріали міжнар. науково-
практичного круглого столу (м. Одеса, 30 листопада 2022
року). Одеса : ОДУВС, 2022. 204 с.

У збірнику представлені дослідження науково-педагогічних працівників,
практичних працівників правоохоронних органів, ад'юнктів, слухачів,
курсантів, студентів.

УДК 614.88:351.74(477)

© ОДУВС, 2022

ПІДГОТОВКА ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРЕМОВНИКІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Андрій Бурангулов,

кандидат юридичних наук
доцент кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки
ОДУВС (м. Одеса), Україна

Одним із актуальних питань, як у мирний час, так і в умовах воєнного стану залишається пошук та запровадження нових підходів під час проведення спеціальних операцій підрозділами Національної поліції України відповідно до стандартів, принципів і норм, що вироблені світовою спільнотою. Відзначимо, що зарубіжними країнами сьогодні накопичено значний досвід щодо підготовки, організації та проведення правоохоронними органами спеціальних операцій, однак у кожній державі він має свою специфіку й особливості. Слід також вказати на те, що досвід розвинених країн світу, а також власний національний досвід дозволяють зробити висновок про суттєве зростання ролі спеціальних операцій в системі заходів забезпечення національної безпеки держав у мирний і воєнний час [1, с. 207].

Як було нами зазначено у попередніх дослідженнях, починаючи з 70-х років минулого сторіччя у більшості розвинених країн світу функціонує інститут перемовників. Ця діяльність широко використовується не лише у випадках захоплення заручників, а й під час нейтралізації небезпечних дій терористів, які пов'язані з можливістю використання ними радіоактивних та хімічних засобів, вибухових пристроїв та зброї, що може привести до значних людських жертв. Так, у Сполучених Штатах Америки при ФБР щорічно готується близько шістьсот фахівців переговорного процесу.

Перемовини з терористами вважаються у світі змушеною, але припустимою мірою. Так у Сполучених Штатах Америки офіційною доктриною влади вважається позиція – «ніяких поступок терористам». Однак, уряд заявляє, що, виходячи з тактичних розумінь, «буде розмовляти з будь-якою особою і використає будь-які доступні засоби для звільнення американських громадян, взятих у заручники». Твердої позиції у цьому питанні дотримуються

Йорданія, Аргентина, Колумбія, Уругвай та інші держави, що вважають, що ні в які переговори з терористами вступати не слід, та віддають перевагу проведенню негайних поліцейських чи військових операцій [2, с. 16; 3, с. 41].

Слід відзначити, що у цьому напрямку розвинені країни Західної Європи та США мають також фундаментальний досвід, де переговорний метод дуже активно використовується під час проведення спеціальних операцій, а також під час попередження правопорушень. Досить вдалим буде згадати американського фахівця Л. Томпсона, автора книги «Антитерор: керівництво по звільненню заручників», на думку якого основним завданням парламента є наближення ситуації із захопленням заручників до мирного вирішення шляхом спілкування та налагодження із злочинцями певних відносин. Щорічно у розвинених країнах Західної Європи із державного бюджету виділяються кошти, спрямовані на підготовку професійних перемовників, участь яких необхідна при проведенні спеціальних операцій правоохоронними органами. Перемовники у зазначених країнах проходять підготовку на високому рівні, що у подальшому на практиці дозволяє реалізувати досвід ведення переговорів на всіх трьох етапах розвитку процесу переговорів зі злочинцями, серед іншого, які захопили заручників.

Відповідно до викладеного, враховуючи досвід європейських країн, в Україні у сучасних умовах назріла до вирішення проблема створення в системі, зокрема Національної поліції України, окремих підрозділів, які б виконували функції професійних перемовників, при чому не тільки особисто вступаючи у перемовини із злочинцями, але й дистанційно керуючи процесом перемовини за допомогою засобів зв'язку. У цьому напрямку нашою пропозицією є створення відділу професійних перемовників при центрі проведення спеціальних операцій. Вважаємо, що в Україні впровадження такого досвіду є можливим за допомогою пілотних проєктів. Так, у багатьох містах України, зокрема Київ, Харків, Львів, Одеса КМЄС активно впроваджує наступні заходи: 1) надання стратегічних консультацій щодо реформування державних органів; 2) підтримка імплементації реформ шляхом надання практичних консультацій, тренінгів та впровадження проєктів; 3) співпраця та забезпечення координації заходів з реформування між українськими та міжнародними партнерами.

Окрім професійної підготовки перемовників, на нашу думку, при здійсненні співробітництва МВС України з органами поліції зарубіжних держав у сфері боротьби із злочинністю, зокрема під час проведення спеціальних операцій органами та підрозділами МВС України, слід приділити пріоритетну увагу, таким його формам як: постійний обмін інформацією, що стосується кримінальних проявів та боротьбі з ними, в межах, припустимих українським законодавством; обмін повинен стосуватися оперативних даних щодо можливих контактів злочинців різних країн, що представляють взаємний інтерес; спільне дослідження питань, що стосуються організації та проведення спеціальної операції; обмін оперативною інформацією та досвідом щодо захисту осіб і майна від різного роду злочинних посягань; проведення взаємних консультацій з питань, що стосуються удосконалення організації проведення спеціальних операцій; постійний обмін досвідом організації та тактики проведення спеціальних операцій; організація спільних зустрічей, нарад, семінарів, вебінарів з найважливіших проблем щодо організації проведення спеціальних операцій органами та підрозділами МВС України; обмін правоохоронцями для участі в курсах підвищення кваліфікації (можливе й стажування за кордоном) та ін.

До вказаного слід додати, що окрім зазначеного у сфері боротьби із злочинністю, важливою є співпраця в галузі кадрового забезпечення підрозділів Національної поліції України, які проводять спеціальні операції. Основні способи розвитку зазначеної співпраці традиційні – взаємообмін викладачами-тренерами та фахівцями-практиками, а також навчально-методичними матеріалами для проведення занять у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, у територіальних підрозділах поліції.

Разом з тим, слід ширше практикувати найбільш ефективну форму навчання за кордоном як стажування та навчання українських правоохоронців на курсах підвищення кваліфікації, а також активізувати участь представників МВС України в організації та проведенні міжнародних симпозіумів, конференцій, нарад та семінарів, присвячених удосконаленню роботи з відбору, професійної підготовки і проходженню служби в поліцейських силах.

З огляду на зацікавленість зарубіжних партнерів на підвищення ефективності діяльності правоохоронної системи України по боротьбі зі злочинністю, удосконалення і подальше підвищення

ефективності міжнародних зв'язків МВС України потрібно здійснювати на відповідній договірній основі. Вважаємо, що укладені міжнародні міжвідомчі документи повинні бути опрацьовані з точки зору міжнародно-правових аспектів, містити статті і положення, які обумовлюють дійсно потрібні, практичні заходи щодо взаємодії України із зарубіжними партнерами.

Водночас у рамках досліджуваного питання Українській державі необхідно приймати конструктивну участь у підготовці та укладенні з іноземними державами договорів про правову допомогу у боротьбі з кримінальними явищами, в роботі з приєднання до міжнародних конвенцій у галузі протидії злочинності та з'ясування відповідних змін і доповнень до чинного законодавства України.

Таким чином, проведені дослідження зарубіжного досвіду застосування поліцейських сил у структурі правоохоронних органів розвинених країн світу вказує на існування спеціальних підрозділів, які забезпечують проведення різних спеціальних операцій на високому професійному рівні. При цьому для їх професійної підготовки характерною є підготовка професійних перемовників. У якості пропозиції можна запропонувати адаптацію програм підготовки професійних перемовників, які запроваджені у розвинених країнах США та Європи, в Україні.

Література

1. Біденчук Т.М., Манойло О.О. Міжнародний досвід забезпечення особистої безпеки поліцейських. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 березня 2019 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 207-208.

2. Бандурка О.М. Основи управління органами внутрішніх справ. Харків: «Основа», 1996. 398 с.

3. Саакян М.Б. Операція як організаційна форма реалізації поліцейських функцій. *Вісник Одеського юридичного інституту ХНУВС*. 2003. № 1. С. 41-46.

ЗМІСТ

Бабенко Олексій Особливості вогневої підготовки поліцейських на початковому етапі навчання	5
Береда Марія Питання необхідності вивчення тактико-спеціальної підготовки поліцейськими	8
Білоброва Тетяна, Биковська Альона Роль спортивних ігор в підготовці поліцейських у закладах вищої освіти.....	10
Брусенцева Марія Поліцейська діяльність як засіб забезпечення публічної безпеки.....	13
Брусенцева Марія Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції	16
Бурангулов Андрій Підготовка професійних перемовників: зарубіжний досвід та його впровадження в Україні	19
Вайда Тарас Шеринг автомобіля як сучасний механізм правового забезпечення експлуатації транспортного засобу іншою особою (належним користувачем).....	23
Вайда Тарас, Кузнєцов Олег Домедична допомога при ураженні хімічною зброєю (гранатами) військовослужбовців збройних сил України та цивільного населення внаслідок її незаконного застосування державою-агресором.....	27
Ващишин Павло Деякі аспекти особистої безпеки поліцейського (поверхнева перевірка)	32
Верещак Едуард Особиста безпека поліцейського.....	35
Герашенко Олександр Забезпечення безпеки руху транспортних засобів під час воєнного стану.....	38
Карапет'янц Святослав, Головка Віктор Тактична медицина в системі професійної підготовки поліцейського.....	41
Носкова Тетяна, Головка Віктор Вогнева підготовка працівників поліції під час воєнного стану.....	43
Данилюк Вероніка Актуальні питання фізичної підготовки правоохоронців в умовах воєнного стану	45